

Nr 72.

Av herr **Wangson, Otto**, om effektivare tillämpning av alkoholistlagen å vagabonderande alkoholister.

I skrivelse till Konungen den 25 november 1936 har nykterhetsnämndernas riksförbund påtalat vissa av de brister, som vidlåda den nuvarande alkoholistlagstiftningen i vad den avser *vagabonderande* alkoholister. Det framhålles hurusom dessa med nu gällande bestämmelser icke kunna bli omhändertagna, hur många fylleriförseelser de än göra sig skyldiga till, när de efter att på en ort ha gjort sig saker till fylleri pläga ge sig av till annan ort. Den nykterhetsnämnd, som skulle föranstalta om den vagabonderande alkoholists internering, saknar därför möjlighet härtill, när vistelseorten i allmänhet är okänd. Denna brist i lagstiftningen har icke beaktats av rusdryckslagstiftningsrevisionen, men väl av tidigare kommittéer, som haft till uppgift att framlägga förslag om revision av alkoholistlagen.

I det år 1926 framlagda förslaget till lag angående åtgärder mot dryckenskap och fylleri voro sålunda särskilda processuella regler rörande vagabonderande alkoholister upptagna. Lagförslagets 23 § innehöll nämligen bland annat *dels* den bestämmelsen, att även polismyndighet skulle kunna göra ansökan om intagande å allmän alkoholistanstalt av en åt dryckenskap hemfallen person, som under de senaste två åren upprepade gånger blivit dömd till ansvar för fylleri, stryker omkring från en ort till en annan utan sysselsättning, varigenom han må antagas kunna förskaffa sig sitt uppehälle, och utan att, såvitt omständigheterna ådagalägga, söka arbete eller eljest efter förmåga söka ärligen försörja sig, *dels ock* den bestämmelsen, att polismyndigheten i sådant fall hade att på lämpligt sätt omhändertaga den för fylleri anhållne i avvaktan på länsstyrelsens beslut i interneringsfrågan. I motiveringen till dessa bestämmelser var anfördt, att polismyndigheten, när en person *på främmande ort* gjorde sig skyldig till fylleri, borde — helst telegrafiskt eller per telefon — hos systembolaget i hans hemort göra förfrågan angående hans föregående fylleriförseelser och platserna, där han dömts, för att, där förseelserna då visade sig ha förekommit upprepade gånger och inträffat på olika orter, vidtaga de ovan nämnda åtgärderna för att få personen ifråga intagen å alkoholistanstalt.

Dylika särbestämmelser blevo icke upptagna i det vid 1931 års riksdag framlagda förslaget till ny alkoholistlag, *tyvärr*, kan man med nykterhetsnämndernas riksförbund tillägga. Därför kunna, heter det vidare i den förutnämnda skrivelsen, de vagabonderande alkoholisterna alltjämt göra sig skyldiga till huru många fylleriförseelser som helst i de mest skilda trakter av landet i regel utan att det är möjligt att få dem omhändertagna å alko-

holistanstalt. Med sagda riksförbund måste man kraftigt instämma i dess förmodan, att det väl dock icke kan vara meningen, att alkoholistlagen skall tillämpas endast på den bofasta befolkningen men icke på den lösa befolkningen!

I motiven till 1926 års förslag hade de sakkunniga efter Tidskrift för nykterhetsnämnderna anfört några fall, som drastiskt belyste de då och alltjämt föreliggande missförhållandena. Jag nöjer mig med att återge ett av dessa fall,

Fall B.

Förstoringsagent, född 1886, kyrkobokförd i V. Hade enligt skrivelse från Norrköping av den 12/3 1918 där blivit bötfälld för fylleri till 25 kronor. Hade enligt samma skrivelse under de två senaste åren bötfällts 6 gånger för liknande förseelse.

Vidare sakfälld		Vidare sakfälld	
29/7	19 i Eskilstuna	20/7	22 i Kinda
14/8	» » Villåttinge	18/9	» » Stockholm
24/11	» » Vimmerby	7/10	» » »
24/11	» » Västervik	14/10	» » »
15/12	» » »	11/11	» » »
23/2	20 » » 2 ggr	29/11	» » »
19/8	» » Halmstad	19/1	23 » »
26/8	» » »	24/7	» » »
27/12	» » Ängelholm 2 ggr	6/8	» » »
19/4	21 » Norrköping	10/4	24 » Jönköping
18/4	» » Söderköping	24/4	» » »
2/6	» » Linköping	8/5	» » » 2 ggr
27/10	21 » Sevede härad	22/5	24 » »
27/2	22 » Vimmerby	5/6	» » »
25/4	» » »		

Exemplet, som endast är ett ur högen, är onekligen belysande; det belyser emellertid problemet även från en annan sida, än den som berörts i riksförbundets meromnämnda skrivelse. Det är nämligen uppenbarligen inte bara så, att myndigheterna för närvarande sakna *möjlighet* att ingripa mot vagabonderande alkoholister; även där sådan möjlighet förefunnits, utnyttjas den helt enkelt inte. Förklarligt nog förresten. Ty enligt gällande alkoholistlag är den, som hos alkoholistanstalten *ansöker* om intagande eller återintagande, som *är ansvarig för vårdkostnaden*, inklusive kostnaderna för resa, underhåll, sjukhusvård, kläder och annan personlig utrustning vid försökspermission eller utskrivning, kostnader för återhämtande till anstalten efter försökspermission eller avtjänat frihetsstraff, överflyttning till annan allmän

alkoholistanstalt samt eventuellt begravningskostnad. Vid sådant förhållande skulle det vara en mera än normalt oegennyttig kommunal myndighet, som läte ådraga sin kommun sådana utgifter för en kringdrivande person, som, om han fick hållas, självmant skuddade kommunens stoft av sina fötter och flyttade sina härnadståg till andra nejder av det gemensamma, avlånga fosterlandet. Visserligen kan den för vårdkostnaden ansvariga kommunen erhålla gottgörelse av statsmedel, men detta under förutsättningar som skänka en ganska ofullständig garanti att ett ingripande verkligen sker. Först och främst får den, som förordnandet om intagande å alkoholistanstalt avser, icke äga hemortsrätt inom kommunen; detta villkor synes rimligt — att hemortskommunen skall stå kostnaden för sina egna alkoholistelement är ju i överensstämmelse med den gällande huvudregeln för kostnadsfördelningen mellan stat och kommun på detta område — men är inte desto mindre oklökkt, ty då hemortskommunen i allmänhet endast behöver räkna med ett eller annat gästuppträdande av sina egna vagabonderande element — vanligen en tids vintersejour på försörjnings- eller ålderdomshemmet — så blir det för kommunen billigare och bekvämare att låta syndaren löpa — till nästa kommun. Men inte heller denna har någon garanti att få vårdkostnaden ersatt om den ingriper, ty det är långtifrån säkert, att villkoret nummer två för ersättning av statsmedel är uppfyllt: att vederbörande vid tiden för ingivande av ansökningen om förordnandet under minst tre år oavbrutet vistats utom den kommun, där han har hemortsrätt. Ofta lägga sig dessa vagabonderande element nämligen i vinteride inom hemkommunen, vanligen å försörjningshemmet, och rätten till ersättning av statsmedel går då förlorad. Sådana risker torde en passagekomun inte vara hågad att ta.

Det synes därför nödvändigt, om alkoholistlagen över huvud skall bli effektivt tillämplig å den lösa befolkningen, att ej mindre de lokala myndigheterna — och bland dessa också polismyndighet — beredas möjlighet till ett snabbt ingripande och omhändertagande av vagabonderande alkoholister än även att ersättning för vården av desamma utan återhållande inskränkningar garanteras av statsmedel.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till sådana ändringar i den nuvarande alkoholistlagen, att densamma blir i av lagstiftningen åsyftad utsträckning tillämplig jämväl å de vagabonderande alkoholisterna.

Stockholm den 22 januari 1937.

Otto R. Wangson.

